

Інформаційна довідка

щодо правових та інституційних засад організації та розвитку медіаграмотності в Україні, Європейському Союзі та окремих державах-членах Європейського Союзу*

Анотація. В інформаційній довідці стисло викладено результати компаративного аналізу змісту стратегічних документів та нормативно-правових актів щодо організації та розвитку медіаграмотності в Україні, Європейському Союзі та окремих державах-членах ЄС (Латвії і Фінляндії).

Розкрито сутність інституційної складової медіаграмотності, яка полягає у створенні та функціонуванні профільних інституцій у цій сфері.

Ключові слова: дезінформація, інформаційна безпека, інформаційний простір, медіапростір, медіаграмотність, медіакомпетентність, медіакультура, медіаосвіта.

Вступ. Медіаграмотність є надважливою умовою стабільності інформаційної безпеки України в реаліях повномасштабної війни і розглядається як один із дієвих засобів інформаційно-психологічної реабілітації населення від деструктивної ворожої пропаганди та дезінформації, допомагає у формуванні рівня вміння громадян критично сприймати інформацію та безпечно користуватися численними медіаресурсами.

За результатами дослідження ГО «Детектор медіа» щодо визначення Індексу медіаграмотності громадян у 2023 році¹, за час повномасштабного вторгнення зафіксовано значне зростання рівня чутливості до спотвореного контенту, а за результатами дослідження Media Literacy Index² за 2023 рік, Україна посіла 30-те місце серед 41 країни Європи та є лідером серед країн Східного партнерства. Це свідчення того, що за час повномасштабної війни національна аудиторія стала більш компетентною у відстеженні фейкової інформації. Такі позитивні оцінки свідчать про підвищення загального рівня медіаграмотності в Україні та спонукають до її подальшого вдосконалення, зокрема з урахуванням закордонного досвіду.

Основна частина. У широкому розумінні поняття «медіаграмотність», «медіакомпетентність» та «медіакультура» складають один синонімічний ряд. Терміни «медіакомпетентність» і «медіакультура» не є законодавчо визначеними. Однак, наприклад, у Законі України «Про освіту»³ міститься перелік ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності (частина перша статті 12), зокрема зазначається й про «інформаційно-комунікаційну компетентність», «громадянські та соціальні

¹ Чорна Ольга. Більше половини українців вважають, що мають високий рівень чутливості до дезінформації, – дослідження «Детектора медіа». Індекс медіаграмотності. URL: <https://ms.detektor.media/produkti-go-detektor-media/post/34738/2024-04-23-bilshe-polovyny-ukrainsiv-vvazhayut-shcho-mayut-vysokyy-riven-chutlyvosti-do-dezinformatsii-doslidzhennya-detektora-media/>

² Finland Tops the New Media Literacy Index 2023, Countries Close to the War in Ukraine Remain Among the Most Vulnerable to Disinformation. URL: <https://osis.bg/?p=4450&lang=en>

³ Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей», а також про «культурну компетентність», які певною мірою відображають зміст термінів «медіакомпетентність» і «медіакультура».

Натомість, дефініція «медіаграмотність» визначена на законодавчому рівні. Відповідно до пункту 29 частини першої статті 1 Закону України «Про медіа»⁴ «медіаграмотність» означає (Рис. 1):

Рис. 1. Поняття «медіаграмотність» у Законі України «Про медіа».

Європейська Комісія (далі – ЄК) поняття «медіаграмотність» визначає як⁵ (Рис. 2):

Рис. 2. Поняття «медіаграмотність», запропоноване ЄК.

Медіаграмотність у такому розумінні стосується повідомлень інформаційного і творчого змісту тексту, звуку та зображень, що передаються всіма формами медіа (телебаченням, кіно, відео, вебсайтами, радіо, відеограмами, соціальними мережами тощо). Це поняття також охоплює та об'єднує всі інші форми інформаційної грамотності, зокрема цифрову грамотність.

Питання розвитку медіаграмотності є складовою стратегічних документів рекомендаційного характеру і актів ЄС, які стосуються регулювання

⁴ Про медіа : Закон України від 13 грудня 2022 року № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>

⁵ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - A European approach to media literacy in the digital environment. Brussels, 20.12.2007. COM(2007). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52007DC0833>

незаконного контенту та боротьби з дезінформацією. Так, у Рекомендаціях Європейського Парламенту та Ради щодо захисту неповнолітніх і людської гідності та права на відповідь у зв'язку з конкурентоспроможністю європейської галузі аудіовізуальних та інформаційних послуг⁶ акцентується увага на важливості розвитку програм медіаграмотності в державах-членах і рекомендується низка конкретних дій у цій сфері.

Стратегічні документи ЄС щодо боротьби з дезінформацією також містять положення стосовно важливості розвитку медіаграмотності і визначають її одним із засадничих принципів, на який повинні спиратися всі подальші дії ЄС у сфері протидії деструктивному інформаційному впливу. Це, зокрема: Повідомлення ЄК Європейському Парламенту, Раді, Європейському економічному та соціальному Комітету й Комітету регіонів «Боротьба з дезінформацією в Інтернеті: європейський підхід»⁷; спільний План дій проти дезінформації (Action Plan against Disinformation)⁸; Європейський план дій щодо демократії: зміцнення демократій ЄС (European Democracy Action Plan)⁹.

Окрім документів рекомендаційного характеру, питання медіаграмотності є частиною правових актів ЄС зобов'язального характеру. Директива (ЄС) 2018/1808 Європейського Парламенту та Ради від 14 листопада 2018 року про внесення змін до Директиви 2010/13/ЄС про координацію певних положень, встановлених законами, нормативно-правовими або адміністративними актами в державах-членах стосовно надання аудіовізуальних медіапослуг (Директива про аудіовізуальні медіапослуги, AVMS) з огляду на зміну ринкових реалій¹⁰ визначає «медіаграмотність» як навички, знання та розуміння, що дозволяють громадянам ефективно й безпечно використовувати медіа. Директива зобов'язує держи-члени сприяти та впроваджувати стратегії для підвищення навичок медіаграмотності, а також періодично подавати до ЄК звіт з описом своїх заходів щодо просування та розвитку навичок медіаграмотності.

Зміст зазначених зобов'язань детально розкрито в Повідомленні на основі Керівних принципів Комісії відповідно до статті 33а(3) Директиви про аудіовізуальні медіапослуги щодо обсягу звітів держав-членів про заходи з

⁶ Recommendation of the European Parliament and of the Council of 20 December 2006 on the protection of minors and human dignity and on the right of reply in relation to the competitiveness of the European audiovisual and on-line information services industry. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32006H0952>

⁷ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Tackling online disinformation: a European Approach. Brussels, 26.4.2018 COM(2018) 236 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52018DC0236>

⁸ JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Action Plan against Disinformation. Brussels, 5.12.2018 JOIN(2018). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52018JC0036>

⁹ European Democracy Action Plan: making EU democracies stronger. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2250; Communication on the European democracy action plan. URL: https://commission.europa.eu/document/63918142-7e4c-41ac-b880-6386df1c4f6c_en

¹⁰ Directive (EU) 2018/1808 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 amending Directive 2010/13/EU on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services (Audiovisual Media Services Directive) in view of changing market realities. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/1808/oj/eng>

просування та розвитку навичок медіаграмотності 2023/С 66/02¹¹. Зокрема, визначено структуру звіту, який обов'язково має містити п'ять розділів з інформацією про: правові та / або політичні заходи, організаційні заходи, державне фінансування та інші механізми фінансування медіаграмотності, діяльність із залучення та підвищення обізнаності (навчальні програми з медіаграмотності, запроваджені заходи тощо).

Одним із актів ЄС, положення якого стосуються розвитку медіаграмотності, є Регламент (ЄС) 2024/1083 Європейського Парламенту та Ради від 11 квітня 2024 року про встановлення спільної основи для медіапослуг на внутрішньому ринку та внесення змін до Директиви 2010/13/ЄС (далі – Європейський закон про свободу медіа)¹². Актом надано досить розлоге визначення терміна «медіаграмотність», зокрема це (Рис. 3):

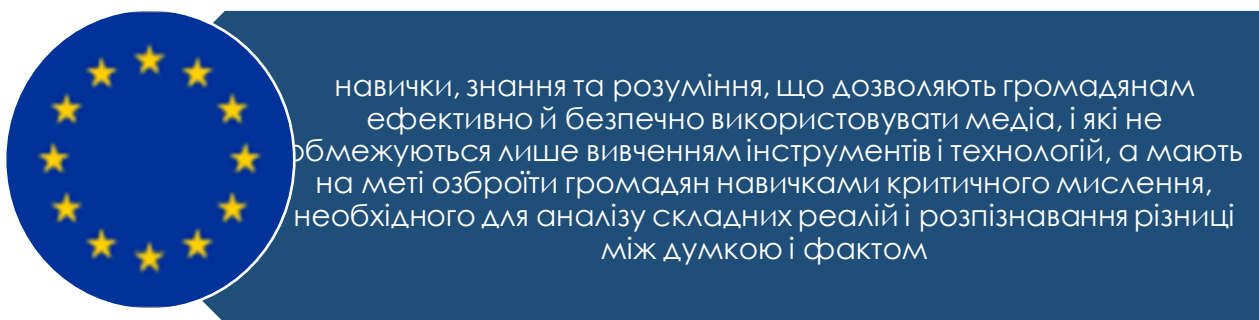

Рис. 3. Поняття «медіаграмотність» відповідно до Європейського закону про свободу медіа.

Європейський закон про свободу медіа, який базується на положеннях AVMS, після введення в дію з 8 серпня 2025 року, за виключенням певних статей, виступатиме ключовим інструментом ЄС щодо регулювання медіаринку.

Синхронізуючи свою діяльність із політикою ЄС, у 2024 році Міністерство культури та стратегічних комунікацій України презентувало Стратегію розвитку медіаграмотності до 2026 року¹³, якою визначено чотири цілі (Рис. 4):

¹¹ Communication from the Commission Guidelines pursuant to Article 33a(3) of the Audiovisual Media Services Directive on the scope of Member States' reports concerning measures for the promotion and development of media literacy skills 2023/С 66/02. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=oj:JOC_2023_066_R_0002

¹² Regulation (EU) 2024/1083 of the European Parliament and of the Council of 11 April 2024 establishing a common framework for media services in the internal market and amending Directive 2010/13/EU (European Media Freedom Act). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj/eng>

¹³ Про затвердження Стратегії Міністерства культури та інформаційної політики України з розвитку медіаграмотності на період до 2026 року : Наказ Міністерства культури та інформаційної політики України від 24.05.2024 № 377. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS39680> ; Поліковська Юлія. МКІП презентувало Стратегію розвитку медіаграмотності до 2026 року. URL: <https://ms.detector.media/internet/post/35111/2024-06-03-mkip-prezentovalo-strategiyu-rozvytku-mediagramotnosti-do-2026-roku/>

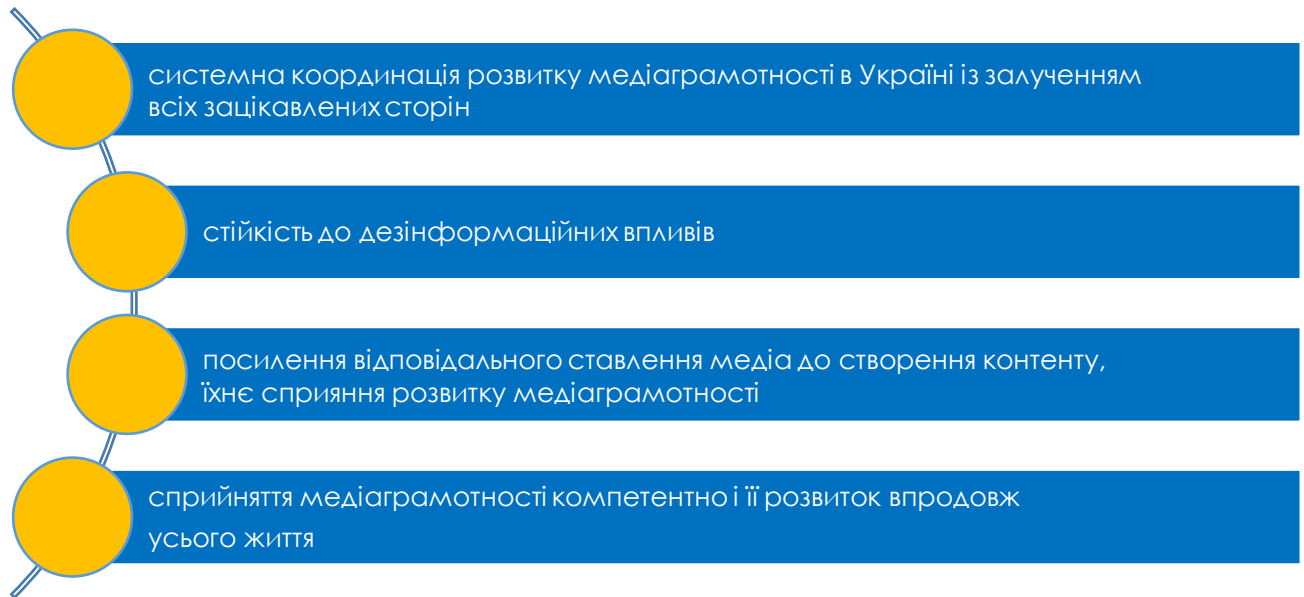
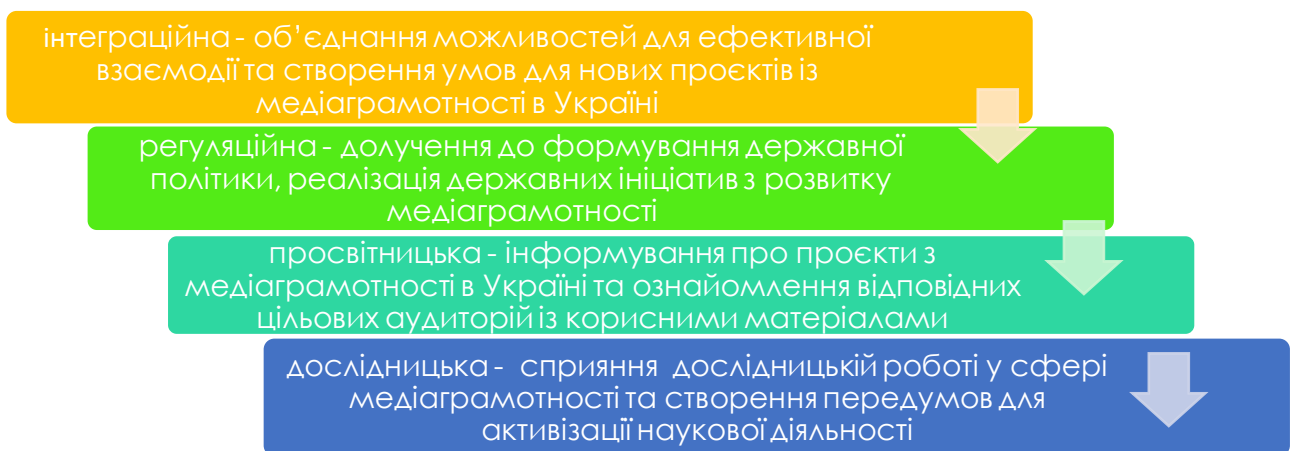

Рис. 4. Цілі Стратегії розвитку медіаграмотності до 2026 року.

Забезпечення формування і реалізації державної політики з питань медіаграмотності в Україні спільно в межах своєї компетенції здійснюють Міністерство культури та стратегічних комунікацій України, Міністерство цифрової трансформації України, Міністерство освіти і науки України, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення.

Зокрема, у 2021 році під егідою Міністерства культури та стратегічних комунікацій України¹⁴ засновано Національний проєкт з медіаграмотності «Фільтр»¹⁵, місія якого – об'єднання та координація зусиль держави, громадськості, міжнародних організацій та медіаспільноти задля покращення рівня медіаграмотності. Проєкт координує акції всеукраїнського рівня (наприклад, всеукраїнський тест з медіаграмотності) і діє з метою реалізації таких стратегічних цілей (Рис. 5):

¹⁴ Положення про Міністерство культури та стратегічних комунікацій України : Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019 р. № 885. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/885-2019-%D0%BF#Text>

¹⁵ Національний проєкт з медіаграмотності. Про проєкт. URL: <https://filter.mkp.gov.ua/pro-nas/>

Рис. 5. Стратегічні цілі Національного проєкту «Фільтр».

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України ініціювало створення Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки^{16; 17}, метою діяльності якого є посилення протидії російській пропаганді, зокрема шляхом повідомлення громадян про інформаційні загрози та механізми зловмисного впливу, надання інструментів для підвищення стійкості до дезінформації.

Міністерством цифрової трансформації України¹⁸ розроблено Концепцію розвитку цифрових компетентностей¹⁹. За його ініціативи вперше в Україні проведено дослідження з оцінювання цифрової грамотності населення, яким започатковано щодворічний моніторинг оцінки рівня диджитал-навичок громадян²⁰, а також запроваджено «Цифрограм» – національний тест на цифрову грамотність²¹.

Міністерство освіти і науки України²² організовує медіаосвітні заходи в навчальних закладах всіх рівнів освіти.

Окремо зазначимо про діяльність Центру протидії дезінформації²³, який є робочим органом Ради національної безпеки і оборони України, одним із його стратегічних завдань є діяльність із недопущення маніпулювання громадською думкою.

В ЄС розвиток медіаграмотності базується на інтегрованій діяльності чотирьох провідних організацій (Рис. 6):

	Некомерційна міжурядова організація «Європейська аудіовізуальна обсерваторія» (European Audiovisual Observatory) (EAO)
	Міжнародна консультативна мережа експертів, які працюють над соціальним виміром освіти та навчання (Network of Experts working on the Social dimension of Education and Training) (NESET)

¹⁶ Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки при Міністерстві культури та стратегічних комунікацій України. Про нас. URL: <https://spravdi.gov.ua/pro-nas/>

¹⁷ Завершено реєстрацію Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки. Офіційний вебсайт МКСК. URL: <https://mcsc.gov.ua/news/zavershenno-reyestracziyu-czentru-strategichnyh-komunikaczij-ta-informaczijnoyi-bezpeky/>

¹⁸ Положення про Міністерство цифрової трансформації України : Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text>

¹⁹ Концепція розвитку цифрових компетентностей : Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>

²⁰ Дослідження цифрових навичок українців. Третя хвиля. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/research>

²¹ Мінцифра запускає «Цифрограм» — національний тест на цифрову грамотність. URL: https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-zapuskae-tsifrogram-natsionalniy-test-na-tsifrovu-gramotnist?fb_comment_id=3898560040187987_3901816683195656

²² Положення про Міністерство освіти і науки України : Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-%D0%BF#Text>

²³ Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 березня 2021 року про створення Центру протидії дезінформації : Введено в дію Указом Президента України від 19 березня 2021 року № 106/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1062021-37421>

	Комітет експертів з якісної журналістики в епоху цифрових технологій (MSI-JOQ)
	Європейська обсерваторія цифрових медіа (EDMO)

Рис.6. Організації ЄС у сфері розвитку медіаграмотності.

ЕАО²⁴ – це організація, яка є підпорядкованим органом Керівного комітету Ради Європи з питань медіа та інформаційного суспільства (далі – CDMSI). Завданням організації є моніторинг медіа і розроблення рекомендацій щодо політик у сфері медіа, надання доступу до баз інформації про медіа, випуск щомісячних інформаційних бюлетенів і річних звітів, а також тематичних аналітичних звітів.

NESET²⁵ – це міжнародна консультативна мережа експертів, які працюють над соціальним виміром освіти й навчання. NESET надає ЄК незалежну аналітичну підтримку, експертну підтримку державам, консультації щодо аспектів всіх рівнів і форм освіти.

MSI-JOQ²⁶ здійснює підготовку пропозицій щодо критеріїв і заходів для забезпечення сприятливого середовища для медіа в епоху цифрових технологій, а EDMO²⁷ – проєкт протидії дезінформації, що фінансується ЄС. Проєкт базується на консорціумі університетів і охоплює 14 національних та міжнародних хабів, що працюють у 28 державах-членах ЄС та ЄЕЗ.

Напрями національної політики держав-членів ЄС у сфері медіаграмотності формуються в межах загального підходу ЄС, водночас мають певні особливості. Зокрема, визначення терміна «медіаграмотність» у *Латвії* міститься в Національній стратегії розвитку сектору електронних медіа на 2023 – 2027 роки²⁸ (далі – Стратегія), метою якої є захист інформаційного простору Латвії, а однією зі стратегічних цілей – «медіапідковане латвійське суспільство». Медіаграмотність – це поняття, яке згідно зі Стратегією має широкі значення (Рис. 7):

²⁴ What we do. Providing essential market and legal information on the audiovisual industry. URL: <https://www.obs.coe.int/en/web/observatoire/what-we-do>

²⁵ About us. URL: <https://nesetweb.eu/en/about-us/>

²⁶ MSI-JOQ Committee of experts on quality journalism in the digital age. URL: <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/msi-joq>

²⁷ United Against Disinformation. URL: <https://edmo.eu/about-us/edmoeu/>

²⁸ Par Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālās stratēģijas 2023.–2027. gadam apstiprināšanu. Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes lēmums № 458/1-2. Rīgā 2022. gada 29. Decembrī. URL: <https://likumi.lv/ta/id/338558-par-elektronisko-plassazinas-lidzeklu-nozares-attistibas-nacionalas-strategijas-2023-2027-gadam-apstiprinasanu>

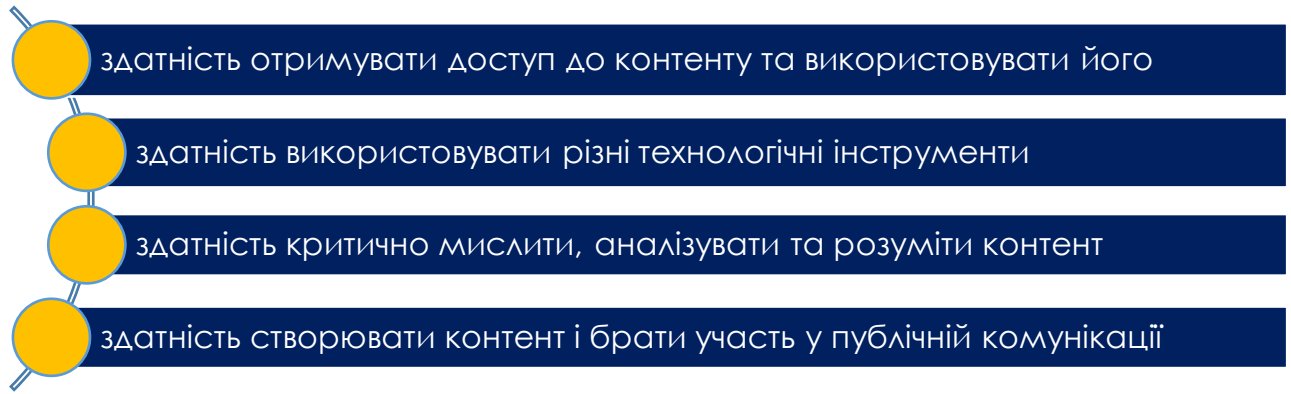

Рис. 7. Поняття «медіаграмотність» відповідно до Стратегії.

Відповідно до Рекомендацій медіаполітики Латвії на 2024 – 2027 роки²⁹, затверджених розпорядженням Уряду, медіаграмотність визначається як (Рис. 8):

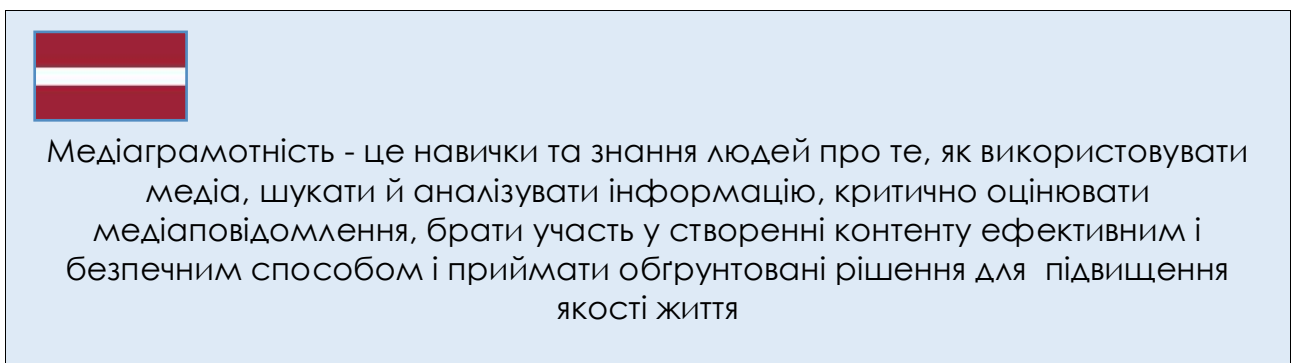

Рис. 8. Поняття «медіаграмотність» відповідно до Рекомендацій медіаполітики Латвії на 2024–2027 роки.

Варто зазначити, що провідну роль у розвитку медіаграмотності в Латвії відіграє Міністерство культури³⁰.

Фінляндія очолює європейські рейтинги з медіаграмотності, а громадяни цієї держави мають репутацію нації з високим рівнем критичного мислення, що вміє протидіяти дезінформації³¹. Державна політика Фінляндії у сфері медіаграмотності базується на положеннях Керівних принципів (Рекомендацій) з медіаграмотності³², прийнятих Міністерством освіти й культури у 2013 році, а також на розмаїтті програм із медіаосвіти.

Так, медіаграмотність має три основні складники (Рис. 9):

²⁹ Latvijas mediju politikas pamatnostādnes 2024-2027 gadam. Ministru kabineta rīkojums № 798. Rīgā 2024. gada 1. oktobrī. URL: <https://likumi.lv/ta/id/355321-latvijas-mediju-politikas-pamatnostadnes-2024-2027-gadam>

³⁰ Mediju politika. URL: <https://www.km.gov.lv/lv/mediju-politika>

³¹ Сторова Анна. Медіаграмотність змалку для всіх. Як Фінляндії вдалося стати лідеркою з розвитку критичного мислення. URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/26973/2021-03-31-mediagramotnist-zmalku-dlya-vsikh-yak-finlyandii-vdalosya-staty-liderkoyu-z-rozvytku-krytychnogo-myslennya/>

³² Hyvä medialukutaito. Suuntaviivat 2013–2016. URL: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75278/OKM11.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Рис. 9. Складники медіаграмотності.

Інституцією з реалізації державної політики у сфері медіаграмотності є Департамент медіаосвіти та аудіовізуальних медіа (далі – МЕКУ)³³ Фінського національного аудіовізуального Інституту (далі – KAVI)³⁴ – експертної установи, яка підпорядковується Міністерству освіти й культури і діє на підставі положень відповідної постанови Уряду³⁵. МЕКУ як структурний підрозділ KAVI сприяє розвитку медіаосвіти, медіа-навичок у дітей та розвитку безпечного медіасередовища. До його компетенції також належить надання інформації з питань, що стосуються дітей і медіа, експертної оцінки розвитку дитячого медіасередовища, а також сприяння дослідженням, пов'язаним із медіа, тощо. KAVI активно співпрацює з профільним міністерством та профільними організаціями, яких у Фінляндії понад 100. Наприклад, фінський проєкт «Безпечніший Інтернет» є спільним проєктом KAVI, Ліги Маннергейма за добробут дітей та Save the Children (фінансується ЄС³⁶).

Висновки. Правові засади організації та розвитку медіаграмотності на рівні ЄС є складовою стратегічних рекомендаційних документів і законів ЄС, що стосуються регулювання медіа, протидії поширенню незаконного контенту та боротьби з дезінформацією.

Термін «медіаграмотність» визначений у AVMS та Європейському законі про свободу медіа, які містять також зобов'язальні норми щодо розвитку сфери медіаграмотності.

Підхід ЄС до питання розвитку медіаграмотності втілено в державній політиці держав-членів ЄС, зокрема Латвії та Фінляндії, яка реалізується на підставі стратегічних рекомендаційних актів, як правило, розроблених та прийнятих урядом або урядовою інституцією.

³³ Mediakasvatus- ja kuvaohjelma-yksikkö. URL: <https://kavi.fi/kansallinen-audiovisuaalinen-instituutti-palvelee/kavi-virastona/mediakasvatus-ja-kuvaohjelmayksikko/>

³⁴ KAVI:n visio ja arvot. Aktiivinen, näkyvä ja arvostettu asiantuntijaorganisaatio. URL: <https://kavi.fi/kansallinen-audiovisuaalinen-instituutti-palvelee/kavi-virastona/kavin-arvot/> ; Linjaukset. URL: <https://medialukutaitosuomessa.fi/linjaukset/>

³⁵ Valtioneuvoston asetus Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista 712/2013. Antopäivä 17.10.2013. Julkaisupäivä 21.10.2013. URL: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2013/712#OTO>

³⁶ Suomen Safer Internet –hanke. URL: <https://saferinternet.fi/>

У національному законодавстві дефініція «медіаграмотність» визначена в Законі України «Про медіа», але в Законі відсутні спеціальні норми щодо організації та розвитку медіаграмотності. Тому, на нашу думку, врахування останніх законодавчих кроків ЄС передбачає удосконалення національного законодавства в контексті забезпечення його відповідності актам ЄС.

Стратегія розвитку медіаграмотності до 2026 року, розроблена Міністерством культури та стратегічних комунікацій України, на наш погляд, є синхронним кроком, який узгоджується з політикою ЄС стосовно розвитку медіаграмотності. Водночас прийняття стратегічних документів на короткий проміжок часу (2 роки) може виявитися малоефективним, оскільки вектор розвитку сфери медіаграмотності в Україні має бути зорієнтований на довгострокову протидію медіатравматизації від війни задля збереження психічного здоров'я нації, захисту національної безпеки та суверенітету України.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені у документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*